

Claudia Kammer

DEN HAAG

Van achter gesloten deuren klinkt het gehuil van baby's, in het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) aan de Paviljoensgracht in Den Haag. Kinderwagens staan in een rij geparkeerd. Ouders die binnenkomen, kijken zoekend om zich heen. Een medewerker snelt toe: komen ze voor een gehoortest of vaccinatie? Of hebben ze een afspraak om de gezondheid en ontwikkeling van hun kind te onderzoeken?

Peuterconsulenten Hafsa Belhaj (43) en Esen Pamay (38) zitten achter hun laptops aan een tafel en schatten de leeftijden in van alle kinderen die het centrum binnenkomen. Ze zijn op zoek naar peuters die nog niet naar de voorschool gaan, maar daar wel voor in aanmerking komen. Bij kinderen ouder dan twee maanden zijn ze alert. Dat is de leeftijd waarop ouders hun kinderen mogen inschrijven voor zo'n educatief programma, waar de ontwikkeling van jonge kinderen wordt gestimuleerd. Dan zijn ze er op tijd bij, want peuters mogen met 2,5 jaar naar de voorschool.

„Als een peuter een fles of speen heeft, denk ik: die zit nog niet op een voorschool”, zegt Pamay. „Of als ze op die leeftijd nog niet zelf lopen, want op de voorschool wordt veel aandacht besteed aan motorische ontwikkeling.”

Alle peuters tussen tweeënhalve en vier jaar met een taalachterstand of stagnerende ontwikkeling kunnen in Den Haag zestien uur per week gratis naar de voorschool. Wethouder Hilbert Bredemeijer (CDA, Onderwijs) maakte dat met ingang van januari 2024 mogelijk. Haagse basisscholen klaagden dat steeds meer nieuwe leerlingen niet 'schoolrijp' zijn. Omdat ze geen Nederlands spreken, niet zindelijk zijn of niet hebben geleerd met andere kinderen om te gaan. Ze zijn ook vaak geen vier als ze voor het eerst naar school gaan, de leeftijd waarop de meeste kinderen in Nederland beginnen, maar ouder, omdat ze uit een land komen waar kinderen niet voor hun zesde of zevende naar school gaan.

Om ouders te informeren over de voorschool en hen te helpen bij de inschrijving, maakte de wethouder geld vrij voor negen peuterconsulenten. Ze zijn niet in dienst van de gemeente, maar met subsidie aangesteld via JongLeren, de grootste aanbieder van voorschoolse educatie in Den Haag. „Maar we werken samen met alle peuterleerplekken, peuterspeelzalen, kinderdagverblijven en basisscholen in Den Haag die jonge kinderen zo'n educatief programma aanbieden”, zegt Belhaj. Om verwarring te voorkomen, noemen de consulenten het allemaal 'de voorschool'.

Thuiszitters

Het aantal kinderen dat niet naar school gaat, stijgt in het hele land. In het schooljaar 2023-2024 had Den Haag - dat bijna tachtigduizend kinderen en jongeren van vijf tot en met zeventien jaar telt - een kleine 1.500 thuiszitters. Bijna de helft waren nieuwkomers in Nederland. Bredemeijer: „Wij hebben in onze stad afgelopen jaren een stijging van het aantal arbeidsmigranten gezien. Die houden hun kinderen vaak langer thuis dan hier gebruikelijk is. Dat is schadelijk voor die kinderen, omdat ze met een achterstand op de basisschool komen. Maar ook voor de samenleving, want het legt enorme druk op het onderwijs, waar toch al een lerarentekort is.”

Naast deze thuiszitters telt Den Haag bijna zeshonderd kinderen van vier jaar die niet naar school gaan. Ze zijn officieel nog niet leerplichtig, maar de wethouder wil wel dat ze naar school gaan. Hij spoort ouders via brieven aan om hun kind vroegtijdig aan te melden bij een basisschool. En als een kind van vier jaar nog niet staat ingeschreven, laat hij ambtenaren contact opnemen om te vragen wat er aan de hand is.

Het Centrum voor Jeugd en Gezin in Den Haag, waar peuterconsulenten **Hafsa Belhaj** en **Esen Pamay** (rechts) werken. FOTO ROGER CREMERS

REPORTAGE ONDERWIJS

Pas met zeven jaar naar school? Dat is vaak te laat

Scholen hebben steeds vaker te maken met kinderen die nog niet 'schoolrijp' zijn. Daarom proberen peuterconsulenten zoveel mogelijk kinderen op de voorschool te krijgen, om de druk op het onderwijs te verminderen. „Ze te lang thuishouden is schadelijk.”

drage. Die administratieve rompslomp vormde een barrière.

Nu krijgen alle kinderen van tweeënhalve tot vier jaar in de stadsdelen Den Haag Zuidwest en Laak, waar veel kinderen een achterstand hebben, automatisch een indicatie waarmee ze zestien uur per week gratis naar de voorschool kunnen. Voor ouders van kinderen uit andere wijken helpen de peuterconsulenten bij het uitzoeken waar ze recht op hebben.

Bellenblaas

De peuterconsulenten zijn gestationeerd in wijken met veel arbeidsmigranten. Belhaj doet Bouwlust en Vrederust en werkt samen met Pamay in Transvaal. De ene dag installeren ze zich met hun laptops in een CJG, waar veel jonge ouders komen, de andere dag in Juliana Plaza, de 'huiskamer' van Transvaal, of in het Lokaal informatiepunt, waar arbeidsmigranten terecht kunnen met vragen over alles waar ze tegenaan lopen in Nederland. Belhaj: „We knopen ook gesprekken aan met ouders op straat, in speeltuintjes of de kinderboerderij.”

In het CJG waar ze vandaag zitten, vlak bij metrohalte Grote Markt, komen ouders uit de hele stad. „Elke inschrijving is meegenomen”, zegt Pamay, „ook als het een kind is dat niet uit een van onze wijken komt.” Met een snelle observatie proberen de peuterconsulenten de culturele achtergrond van de gezinnen vast te stellen. Als ouders Nederlands of Engels spreken maakt het niet uit wie hen benadert. Is het Marokkaans of Arabisch, dan staat Belhaj op. Spreken ze Turks, dan is de beurt aan Pamay.

Pamay spreekt een echtpaar aan dat onderling Turks spreekt. Ze hebben van familie gehoord dat er in Nederland plekken zijn waar peuters kunnen spelen en leren. Pamay vraagt of ze ook weten dat het gratis is. De vrouw kijkt aangenaam verrast. De consulent noteert hun gegevens en geeft een tasje mee met onder meer een kleurplaat, bidon, bellenblaas en een folder. Op tafel staan bakjes met folders in het Nederlands, Arabisch, Marokkaans en Turks, maar ook in het Pools, Bulgaars, Frans, Grieks, Spaans en Tigrinya, de taal die in Eritrea en Ethiopië wordt gesproken.

De peuterconsulenten spreken maandelijks zo'n honderd ouders aan. Naar schatting een kwart van die gesprekken leidt tot een inschrijving bij de voorschool. Belhaj loopt naar een vader met een kind. Hij blijkt uit Pakistan te komen en heeft in Nederland asiel aangevraagd. „Ze hebben nog geen verblijfsstatus”, zegt Belhaj na afloop. „Als het niet lukt, gaan ze terug naar Italië.” De voorschool is voor dit gezin van later zorg.

Onderhuur

Voor ze peuterconsulent werd, was Belhaj 23 jaar pedagogisch medewerker bij een kinderdagverblijf. „Toen ik deze baan kreeg, dacht ik: dat gaan we wel even doen. Maar in de praktijk is het toch niet zo makkelijk.” Regelmatig reageren ouders afhoudend, vertelt ze. Die houden hun kind liever thuis zolang het niet leerplichtig is. „In Turkije gaan kinderen pas met zes jaar naar school en in Bulgarije met zeven. En de leerplicht wordt daar niet altijd even streng nageleefd. Als je dan tegen zo'n ouder zegt: 'Jouw kind moet met tweeënhalve jaar naar de voorschool', is dat wel een heel groot verschil.”

Ouders die naar Nederland zijn gekomen om te werken, zijn zelf nog zoekend, zegt Pamay. „Ze spreken de taal niet en kennen de regels en gebruiken niet. Dat geeft veel onzekerheid. Soms wonen ze illegaal in onderhuur en zijn ze niet ingeschreven bij de gemeente. Of ze hebben geen bsn-nummer. We stellen ze dan gerust dat ze hun kind ook kunnen inschrijven zonder die gegevens.”

Niet alleen arbeidsmigranten houden hun kinderen lang thuis. Binnenkort gaat ook peuterconsulenten aan de slag in Duindorp. Pamay: „Dat is een heel witte wijk en ook daar gaan kinderen niet naar de voorschool.”

GENEESMIDDELEN

Afslankmedicijnen hebben tal van bijwerkingen

Een Amerikaans onderzoek heeft de negatieve en positieve effecten van afslankmedicijnen als Ozempic in kaart gebracht.

Martine Kamsma

AMSTERDAM.

Afslankmedicijnen leveren méér op dan alleen gewichtsverlies. Dat was bekend. Maar Amerikaanse onderzoekers hebben nu het effect op een lange lijst aandoeningen in kaart gebracht. Deze atlas van effecten van zogenoemde GLP-1-medicijnen staat maandag in *Nature Medicine*.

De onderzoekers hebben in een databank van veteranen naar 175 gezondheidskenmerken van ruim twee miljoen gebruikers gekeken. De verbanden die ze vonden ondersteunen anekdotisch bewijs voor allerlei effecten van GLP-1-medicijnen, die inmiddels door circa één op de acht Amerikanen worden gebruikt en waarvan Ozempic het bekendste merk is.

De studie leest als een winst- en verliesrekening: de medicijnen die ontwikkeld zijn om obesitas en diabetes type 2 te behandelen, hebben allerlei positieve bijwerkingen, onder meer op hart- en bloedvaten en het beteugelen van verslavingen.

De lijst toont ook legio vervelende en gevaarlijke bijwerkingen. Misselijkheid en braken komen veel voor. In zeldzamere gevallen kan de maagvoedsel niet meer goed verwerken of een lage bloeddruk.

De gunstige effecten zijn desalniet-

temin zo talrijk, dat tijdens de perspresentatie iemand vroeg of GLP-1-medicatie niet in het kraanwater zou moeten. „Deze medicijnen hebben ook risico's, er belanden gebruikers in het ziekenhuis”, bracht hoofdonderzoeker Ziyad Al-Aly daar tegenin. „Niet iedereen heeft evenveel voordeel, en mensen zonder obesitas hebben op veel ziekten al een lager risico.”

GLP-1-medicijnen werken op ontvangers (receptoren) die in het hele lichaam zitten, met name in de darmen en de hersenen. Semaglutide is één GLP-1-middel, maar er zijn er meer, en er zijn nieuwe op komst, ook in combinatie met andere middelen. Steeds duidelijker wordt dat ze effecten hebben los van het gewichtsverlies. „GLP-1-medicijnen zijn ontworpen voor één ding, maar er lijkt sprake van een web van effecten.”

Etverslaving

Optimisme voerde de boventoon bij de presentatie. Opvallend is de gunstige werking op ontstekingen, maar ook op verslaving aan alcohol en drugs. „Er is een school die obesitas een eetverslaving noemt”, zegt Al-Aly. Geen gekke gedachte, zegt hij, aangezien GLP-1-receptoren in het brein invloed hebben op impulsbeheersing en het beloningssysteem.

In de grote groep gebruikers was verder te zien dat zij iets minder vaak Alzheimer en Parkinson ontwikkelden. Het zijn wél bescheiden effecten. En ook voor de meeste andere ziekten nam het risico met hoeguit 10 à 20 procent af.

Over de langetermijneffecten zegt deze studie nog weinig. De onderzochte veteranen - voornamelijk oudere witte mannen - gebruikten de medicijnen tussen 2017 en 2024.

Advertentie

BRENG JOUW
C-LEVEL NAAR
EEN HOGER
NIVEAU

Tijd voor een frisse wind door de board!

Bestuurlijk Nederland kan wel een nieuwe impuls gebruiken: een helder selectieproces, meer focus op heterogeniteit, de inzet van de unieke PACT-meting en altijd een uitstekende keuze van logische én out-of-the-box kandidaten.

► [Ontdek onze aanpak op executivepeople.nl](#)

Executive People is onderdeel van Governance People.

executivepeople

EXECUTIVE SEARCH CONSULTANCY

